

doc. dr. Zvonimir Ivanović,
Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

doc. dr Oliver Lajić,
Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

Marko Joka

Korišćenje interneta i rizici po seksualni integritet maloletnika – eksperiment ‘Krstarica’¹

Sažetak:

U radu su u formi prethodnog saopštenja prikazani rezultati svojevrsnog virtuelnog eksperimenta, zasnovanog na realnim događanjima koji su usledili nakon fiktivnog predstavljanja na serveru za ćaskanje "Krstarica". Radi se o serveru koji tekstualnu komunikaciju korisnika obavlja putem IRC (Internet RelayChatting) protokola. U svrhe ovog istraživanja kreiran je virtuelni lik maloletne Beograđanke, čiji je nadimak sugerisao starost od 12 godina (Ana12BG). Posredstvom IRC-a, preko pomenutog servera, virtuelna Ana posećivala je sobe #teen, #krstaricai#beogradičekalauspostavljanjekomunikacijeodstrane drugih korisnika, među njima i potencijalnih pedofila. Tokom 100 časova provedenih na mreži usledilo je 617 poziva za komunikaciju, među kojima je preko 70% bilo seksualno orjentisanih. Značajan broj ovih korisnika nudilo je Ani pornografski materijal (24%) ili tražilo njene eksplicitne pornografske sadržaje (14%). Ovi podaci, kao i drugi izneti u radu, sugerišu da je internet medij koji koristi velik broj lica čije seksualne sklonosti idu u pravcu zadovoljavanja u kontaktu sa decom. Prema ovom istraživanju, većinu njih, pored maloletnika, čine lica starija od 40 godina.

Ključne reči: viskotehnološki kriminal, policija, elektronski dokazi, dečja pornografija, pedofilija

---

¹ Rad je rezultat rada na projektu "Razvoj institucionalnih kapaciteta, standarda i procedura za suprotstavljanje organizovanom kriminalu i terorizmu u uslovima međunarodnih integracija", kojeg, pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. 179045), realizuje Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu (2011–2016), kao i rada na projektu "Kriminalitet u Srbiji i instrumenti državne reakcije", koji finansira i realizuje Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu, ciklus naučnih istraživanja 2015-2019. godina

1. Uvod

Cyber kriminal predstavlja specifičnu uniju skupova računarskog, visokotehnološkog digitalnog, e-Kriminala, Webkriminala, kriminala koji esencijalno obuhvata napad na računarske mreže, krađu podataka, napada na sisteme, različite povrede autorskih prava, itd. Naime, cyber kriminal podrazumeva kriminal koji se odnosi na bilo koji oblik kriminala koji se može izvršavati putem kompjuterskih sistema i mreža, u kompjuterskim sistemima i mrežama ili protiv kompjuterskih sistema i mreža. Za razliku od klasičnih vidova kriminaliteta, cyber kriminalitet karakteriše znatno proširen prostor kriminalnog delovanja koji ne zahteva prisustvo izvršioca na mestu izvršenja krivičnog dela ili bar ne prisustvo na mestu nastupanja posledice. Karakteristično za ovaj oblik kriminala je da se izvršilac krivičnog dela nalazi u jednoj, mesto izvršenja u drugoj, a posledice izvršenja krivičnog dela nastupaju u trećoj zemlji.

Republika Srbija ratifikovala je u martu mesecu 2009. godine Konvenciju o visokotehnološkom kriminalu², čime je, u smislu odrebe čl. 16. st. 2. Ustava Republike Srbije ona postala deo njenog pravnog poretka. U cilju realizacije obaveza preuzetih po osnovu Konvencije, Republika Srbija preduzela je niz mera u suzbijanju visokotehnološkog, tj. cyber kriminala. U Republici Srbiji, odredbom čl. 2. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala,³ propisano je da visokotehnološki kriminal (u daljem tekstu VTK) predstavlja vršenje krivičnih dela kod kojih se kao objekat ili sredstvo izvršenja krivičnih dela javljaju računari, računarski sistemi, računarske mreže, računarski podaci, kao i njihovi proizvodi u materijalnom ili elektronskom obliku.

Može se zaključiti da ovako definisan pojam VTK po svom obimu i sadržini odgovara definicijama cyber-kriminala sa kojima se susrećemo i u stranoj literaturi⁴. Ovakva definicija pojma cyber-kriminala omogućava da se njime obuhvate različiti oblici društveno opasnog ponašanja čiji su najmanji zajednički sadržalac računari, računarski sistemi, računarske mreže, računarski podaci i sl, i to bilo da se javljaju kao objekat ili sredstvo izvršenja krivičnih dela. Takođe, valja imati u vidu i činjenicu da se nove tehnologije svakodnevno razvijaju i postaju široko dostupne, čime se otvaraju nove mogućnosti njihove primene, pa samim time i zloupotrebe.

Krivična dela u oblasti VTK propisana su posebnim delom Krivičnog zakonika, u okviru grupe krivičnih dela koje naziva krivična dela protiv bezbednosti računarskih podataka.⁵ Međutim, pored ovih krivičnih dela, propisanih u glavi 27.-oj, u krivična dela u oblasti VTK spadaju i druga krivična

---

² Zakon o potvrđivanju Konvencije o visokotehnološkom kriminalu (“Sl. Glasnik RS”, br. 19 od 19. marta 2009. godine)

³ “Sl. Glasnik RS” br. 61/2005 i 104/2009

⁴ Moore, R. (2005) “Cyber crime: Investigating High-Technology Computer Crime,” Cleveland, Mississippi: Anderson Publishing.

⁵ Krivični zakonik RS, glava 27. čl. 298. - 304.a

dela, koja ispunjavaju uslove iz čl. 3 st. 1. i 2. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv VTK. To su dakle krivična dela protiv intelektualne svojine, imovine, privrede i pravnog saobraćaja, kod kojih se kao objekat ili sredstvo izvršenja krivičnih dela javljaju računari, računarski sistemi, računarske mreže i računarski podaci, kao i njihovi proizvodi u materijalnom ili elektronskom obliku, ako broj primeraka autorskih dela prelazi 2000 ili nastala materijalna šteta prelazi iznos od 1.000.000 dinara.

Takođe, tu spadaju i krivična dela protiv sloboda i prava čoveka i građanina, polne slobode, javnog reda i mira i ustavnog uređenja i bezbednosti Republike Srbije, koja se zbog načina izvršenja ili upotrebljenih sredstava mogu smatrati krivičnim delima VTK (odnosno ukoliko se kao objekat ili sredstvo izvršenja javljaju računari, računarski sistemi, računarske mreže i računarski podaci). Drugim rečima, Krivični zakonik ne propisuje kriterijum po kojem bi se krivična dela mogla klasifikovati kao VTK, već te kriterijume ustanovljava Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala.⁶

S obzirom da značajan deo VTK podrazumeva oblast iskorišćavanja dece i maloletnika u pornografske svrhe, naročito je značajno za predmet istraživanja ovog rada krivično delo prikazivanje, pribavljanje i posedovanje pornografskog materijala i iskorišćavanje maloletnog lica za pornografiju, iz čl. 185. KZ, kao i delo iz čl. 185b – iskorišćavanje računarske mreže ili komunikacije drugim tehničkim sredstvima za izvršenje krivičnih dela protiv polne slobode prema maloletnom licu. U našoj zemlji ali i šire u svetu ovoj problematici se daje sve više pažnje i značaja. Samo u prošloj godini do kraja novembra lišeno je slobode 35 ljudi u vezi sa iskorišćavanjem dece i maloletnika u pornografske svrhe u okviru policijske i tužilačke akcije „Armagedon“⁷.

Pojam pedofilija veoma često se smatra sinonimom sa terminom iskorišćavanja dece i maloletnika u pornografske svrhe (najčešće određivano u literaturi kao dečija pornografija)⁸, ili sa njim sličnim sinonimima koji označavaju iskorišćavanje dece i maloletnika u pornografske svrhe. Posmatrano sa genusnog aspekta može se videti da se pojam pedofilija koristi i za označavanje psihičkog oboljenja, aberacije seksualnog nagona,⁹ ali ima onih koji ga određuju i kao seksualno preferiranje ili oblik izražavanja koji sadrži (ili podrazumeva) fantaziranje i zamišljanja o seksualnim aktivnostima sa decom.¹⁰

⁶ Čl. 2. i 3. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visoko tehnološkog kriminala

⁷ <http://www.blic.rs/vesti/hronika/ove-godine-uhapseno-35-osoba-zbog-decije-pornografije/4q2g89g>

⁸ Ovaj termin je neadekvatan iz mnogih razloga, i u ovom tekstu, na odgovarajućem mestu biće reči o njegovoj nefunkcionalnosti i pogrešnom korišćenju u našoj praksi i teoriji.

⁹ Prema ICD (International Classification of Diseases (ICD) šifra F65.4. Višena: <http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2016/en/#/F60-F69> / poslednji put pristupljeno 02.09.2016.

¹⁰ Akdeniz, Y. Internet Child Pornography and the Law National and International Responses, ISBN 978-0-7546-2297-0 Ashgate Publishing Limited Hampshire, 2008. England, p.3.

Kada se govori o izvršiocima seksualnih dela kod kojih je pasivni subjekat dela dete ili maloletnik, treba imati u vidu da se radi o licima koja umišljajno vrebaju i iskorišćavaju njihove slabosti (emocionalne, psihološke ili fizičke) u seksualne svrhe, te da oni predstavljaju seksualne grabljivce (predatore). Dakle, značajno je da u okvirima umišljaja ovakvog izvršioca, postoji određeni plan i priprema za izvršenje krivičnog dela.

U cilju njihovog privođenja pravdi, u ovoj oblasti veoma su aktivne različite policijske organizacije, između ostalog i INTERPOL i Evropol. Posebno je interesantna aktivnost nevladinog sektora, kroz različita udruženja i pokušaje spajanja akademskog i privatnog sektora u borbi protiv ovih oblika VTK. Jedno od veoma važnih dostignuća u ovoj oblasti upravo je spoj akademske zajednice i privatne inicijative opredmećen u projektu Sweetie.¹¹ Ovaj projekat, koji se sastoji u kreiranju virtuelnog dečjeg ženskog lika, koji u online komunikaciji s pedofilima prikuplja podatke o njima, poslužio nam je kao inspiracija za istraživanje koje smo sproveli.

2. Materijal i metod rada

Podstaknuti prethodno pomenutim, krajem 2015. godine sproveli smo svojevrsan virtuelni eksperiment, realizovan pseudonimnim predstavljanjem na serveru za ćaskanje Krstarice. Tom prilikom korišćen je nadimak Ana12BG, što je sugerisalo da navodna Ana ima 12 godina i da je iz Beograda. Ana je čekala na uspostavljanje komunikacije od strane potencijalnih pedofila. Posećivane su sobe #teen, #krstarica, i #beograd. Potrebno je naglasiti da su sve komunikacije uspostavljene isključivo od strane sagovornika, tj. Ana12BG nije inicirala niti jedan od ostvarenih razgovora. Takođe, blokirani su svi ”dupli” kontakti koji su stupili u vezu sAnom, kako bi se došlo do stvarnog broja sagovornika. Za provedenih 100 sati na mreži ukupno je bilo 617 uspostavljenih komunikacija. U radu je korišćen deskriptivni statistički metod.

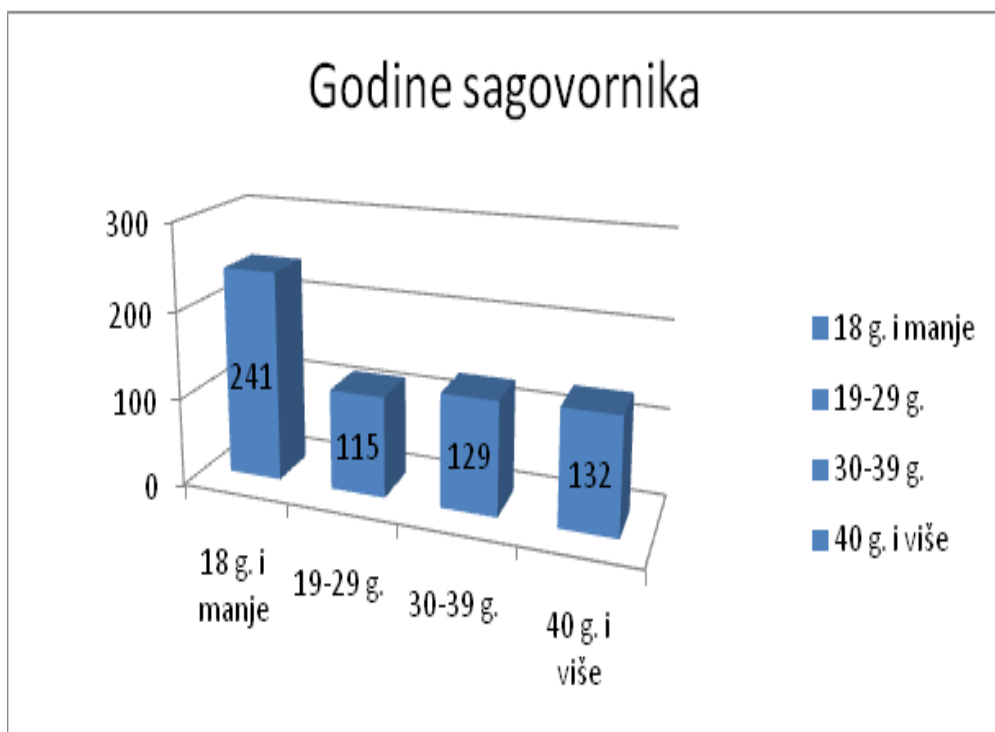
3. Rezultati istraživanja i diskusija

Godine starosti lica koja su inicirali komunikaciju s virtuelnom devojčicom starom 12 godina predstavljaju jedan od bitnijih parametara u ovoj analizi. Naravno, ovde treba imati zadržku, imajući u vidu da sagovornici ne moraju uvek biti iskreni po pitanju starosti, prilikom predstavljanja na društvenim mrežama. Štaviše, virtuelno okruženje može ih podstaći da za tu priliku formiraju neki drugi, imaginarni *alter ego* identitet.

---

¹¹<https://ecsmmk358.wordpress.com/2014/11/13/a-citizens-arrest-catching-pedophiles-in-a-social-media-web/poslednji> put pristupljeno 02.09.2016. a virtuelnilik se može pogledati na: <https://vimeo.com/86895084#at=2> poslednji put pristupljeno 02.09.2016

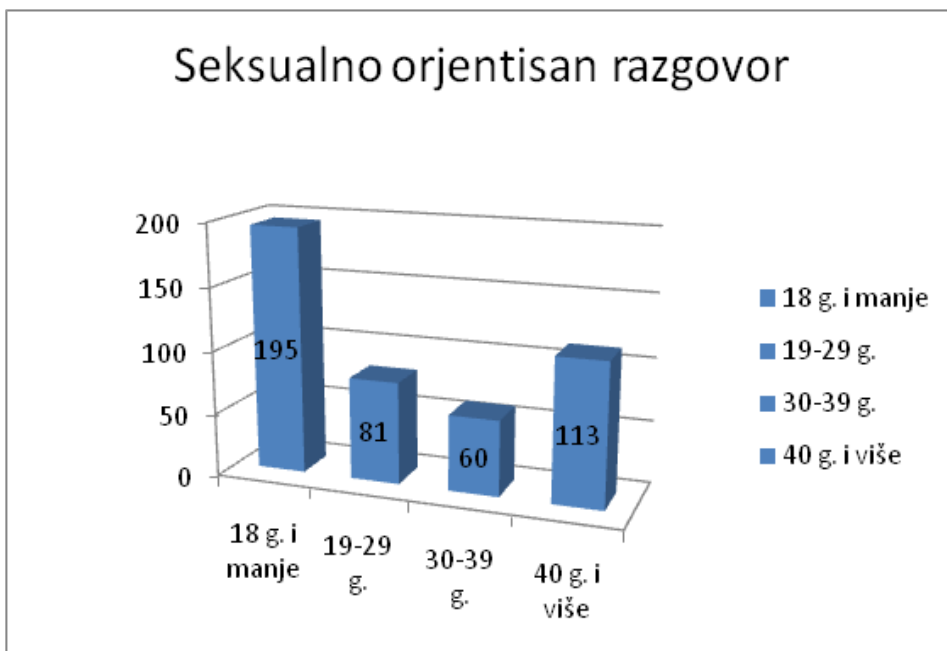
Grafikon br. 1 – Struktura godina sagovornika

Sagovornici su podeljeni u četiri kategorije, po godinama starosti, do 18 godina, od 19 do 29, od 30 do 39 i od 40 i više. U uzorku je najviše bilo maloletnika, ukupno 241. Slede lica od 40 i više godina (132), a zatim u približno istom broju lica iz dve mlađe kategorije (115 osoba između 19 i 29 godina starosti i 129 osoba između 30 i 39 godina starosti). Očigledno je da IRC komunikaciju najviše koristi mlađa populacija, tzv. generacija "Z". Međutim, indikativno je da populacija starijih od 40 godina zauzima značajan udeo uzorka. Ovo tim više ako se ima u vidu da savremene tehnologije nisu često predmet interesovanja starijih, kao i da komunikacija putem IRC-a u današnje vreme ne predstavlja dominantan vid društvenog povezivanja putem elektronskih medijuma.

Drugi parametar značajan za analizu bio je sadržaj razgovora, odnosno zastupljenost eksplicitnih seksualnih sadržaja ili komunikacije sa seksualnim konotacijama. Od 617 sagovornika, 449 (72%) je pokušalo da uspostavi seksualno orjentisan razgovor. Kada se ovih 72% uzorak posmatra kao posebna celina, distribucija po godinama starosti izgledala bi kao na grafikonu prikazanom ispod teksta.

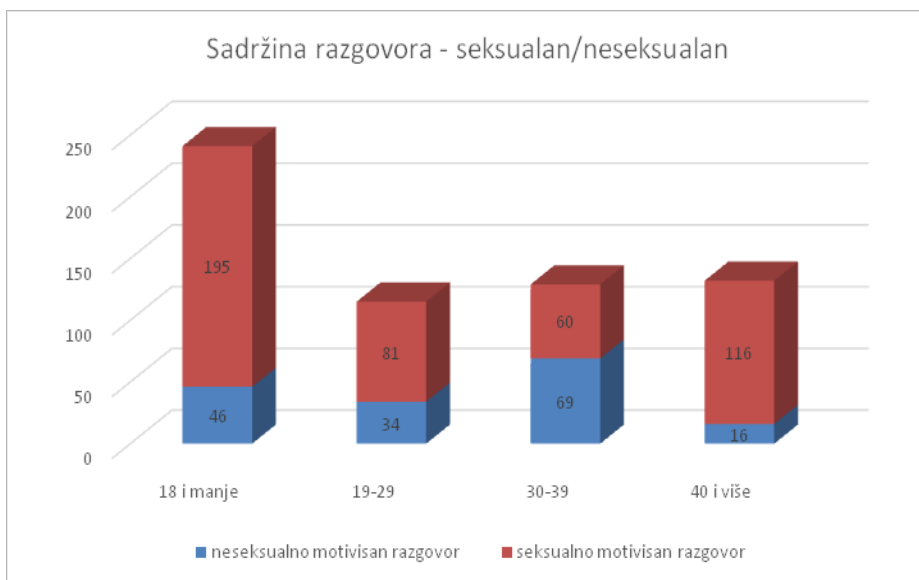
Grafikon br. 2 – Starosna struktura lica koja su započela seksualno orjentisan razgovor

Uočljivo je da maloletnici i dalje predstavljaju dominantnu kategoriju ispitanika koji su zainteresovani za razgovore sa seksualnom sadržinom. U skladu s prethodnom analizom vezanom za godine starosti, slede lica sa 40 i više godina, dok su po brojnosti u ovom slučaju manje zastupljena lica starosti od 19 do 29 i 30 do 39 godina.

Međutim, još zanimljivije rezultate daje analiza u okviru istih starosnih kategorija. Naime, kada se u okviru pojedinih starosnih kategorija, koje su postavljene na početku analize, uporedi ukupan broj lica i broj lica koja su započela razgovor sa seksualnim tematikom, vidljivo je da 80% maloletnika ima ovakvu tendenciju. S rastom godina starosti ovaj procenat opada – 70% u kategoriji 19-29 godina i 47% u kategoriji 30-39 godina, da bi u kategoriji lica od 40 i više godina drastično porastao, na čak 88%, što je više nego i u maloletničkoj populaciji.

Grafikon br. 3 – Distribucija razgovora po sadržini i godinama sagovornika

Sledeća analiza izvršena je prema nuđenju pornografskog sadržaja maloletnoj ”Ani”, koje se uglavnom odvijalo slanjem linkova prema fotografijama s eksplicitnim pornografskim sadržajem. U najvećem broju slučajeva, nuđenje pornografskog sadržaja je vremenski koincidiralo sa započinjanjem seksualno-orijentisanog razgovora i bilo je praćeno porukama poput „*Da li bi htela malo ovoga?*“, ili „*Pogledaj šta imam!*“, a neretko i bez ikakve prapratne poruke. Fotografija koje su se nalazile na podeljenim internet adresama uglavnom su prikazivale muški polni organ u krupnom planu. Naravno, treba uzeti u obzir činjenicu da nije obavezno da je taj sadržaj sačinjen od strane sagovornika, jer se na internetu lako mogu naći egzibicionistički sadržaji, koji se potom predstavljaju kao lični.

Posmatrano u ukupnoj masi lica koja su započela seksualno orijentisanu komunikaciju (449), oko četvrtina sagovornika (108 ili 24%), a 18% od ukupnog broja sagovornika, nudilo je i pornografske slike, predstavljajući ovaj materijal kao lični. Maloletnici su činili dobar deo od tog broja (37 od 108, odnosno 34%). Lica od 18 do 29 godina činila su 13% (14 od 108), kategorija od 30 do 39 godina 10% (11 od 108), dok je čak 43% lica (46 od 108) koja su nudili eksplicitni seksualni sadržaj dolazilo iz kategorije lica od 40 ili više godina. Ove vrednosti prikazane su i u tabeli ispod, s tim što je tu izražen procenat koje su ”nudioci” eksplicitnih seksualnih sadržaja činili u okviru svake od starosnih kategorija. Iz tabele je vidljivo da ubedljivo najveći procenat pripada, kao i u prethodnoj analizi, kategoriji lica starijih od 40 godina. Naime, u maloletničkoj populaciji,

ovaj procenat se kreće na nivou od oko 15%, u starijim kategorijama on čini 12% odnosno 9%, dok broj lica starijih od 40 godina koji su prikazivali ovakav sadržaj prelazi trećinu od ukupnog broja ove populacije obuhvaćene eksperimentom (35%).

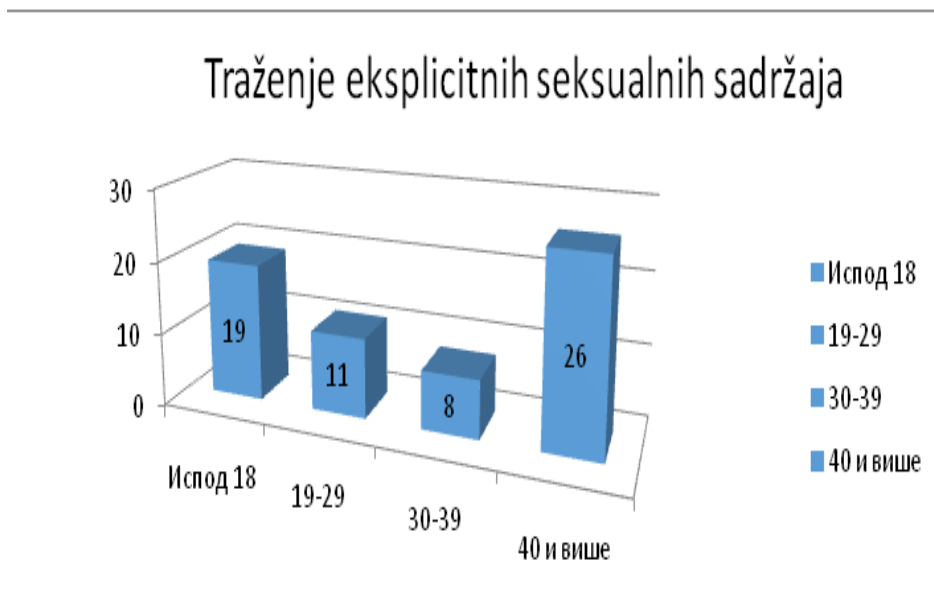
Starosna kategorija	Broj	Seksualno orijentisan razgovor	Prikazivanje eksplicitnog pornografskog sadržaja
Do 18 g.	241 (100%)	195 (81%)	37 (15%)
19-29 g.	115 (100%)	81 (70%)	14 (12%)
30-39 g.	129 (100%)	60 (47%)	11 (9%)
40 g. i više	132 (100%)	116 (88%)	46 (35%)

Tabela br. 1 – Upporedna analiza starosnih grupa, seksualne motivacije razgovora i prikazivanja eksplicitnog pornografskog sadržaja

Sledeći parametar analize komunikacije odnosio se natraženje fotografija eksplicitnog sadržaja od virtuelne Ane. Nešto manje od 10% (64 od 617) lica tražilo je eksplicitne fotografije, što je ujedno oko 14% od ukupnog broja sagovornika koji su započeli seksualno-orijentisani razgovor (64 od 449). Zanimljivo je da su sagovornici koji su nudili eksplicitne fotografije u većem broju takođe i tražili ‘‘Anine’’ pornografske slike (34 od 64, odnosno 53%). U preostalih 30 slučajeva (47%) desilo se da su sagovornici nudili slike, a da ih nisu tražili, što može voditi ka zaključku da se među ovim licima nalaze egzibicionisti ili potencijalni ‘‘uzgajivači’’, koji pokušavaju da deljenjem takvog sadržaja pridobiju poverenje dece na internetu, u cilju kasnijeg pribavljanja pornografskog materijala čiji su akteri deca.

Grafikon br. 4 – Starosna struktura lica koja su tražila eksplicitne seksualne sadržaje

Gledano po starosnim kategorijama "tražilaca", i u ovom slučaju maloletnici čine jednu od brojnijih, ali ne najbrojniju kategoriju. Naime, 19 od 64 (30%) lica koje su tražile pornografski sadržaj bili su maloletnici. U starijim kategorijama, 11 od 64 osobe koje su tražile pornografski sadržaj su bila lica između 19 i 29 godina starosti, i taj broj čini ukupno 17% od broja svih lica koja su potraživala pornografski sadržaj. Lica između 30 i 39 godina najmanje su zastupljena, sa 8 od 64, što čini 13% od istog broja, dok su najzastupljeniji opet bili stariji od 40 godina – 26 od 64, što je 41%, odnosno 20% od svih lica starijih od 40 godina koji su započeli komunikaciju s virtuelnom Anom.

Starosna kategorija	Broj	Prikazivanje eksplicitnog pornografskog sadržaja	Traženje fotografija s eksplicitnim sadržajem
Do 18 g.	241 (100%)	37 (15%)	19 (8%)
19-29 g.	115 (100%)	14 (12%)	11 (10%)
30-39 g.	129 (100%)	11(9%)	8(6%)
40 g. i više	132 (100%)	46 (35%)	26 (20%)

Tabela br. 2 – Uporedna analiza starosnih grupa, prikazivanja i traženja eksplicitnog seksualnog sadržaja

Zanimljivo je pomenuti i da je čak trećina lica koja su sa ‘‘Anom’’ započeli seksualno-orijentisanu konverzaciju od nje tražilo i neki lični podatak, kao što je broj telefona, profil na društvenim mrežama, adresu elektronske pošte i sl. U takvim situacijama su korišćene metode izbegavanja odgovora, kao i pominjanje straha od potencijalne zloupotrebe. Većina sagovornika je, bez obzira na odbijanje, nastavila konverzaciju, verovatno u nadi da će u nekom trenutku uspeti da pridobiju njeno poverenje.

Komunikacija sa izvesnim brojem istih licatrajala je kontinuirano, više dana, i pritom su se mogli primetiti sve suptilniji pokušaji pridobijanja poverenja. Neki od njih su počeli da govore o svojim interesovanjima, iznoseći i pojedine lične podatke, koje, naravno, treba uzeti sa ozbiljnom rezervom, dok su drugi vremenom gubili interesovanje. U par slučajeva sagovornici su postajali verbalno agresivni, insistirajući na sprovođenju svojih želja, te su pretili fizičkim nasiljem, pokušavajući da zastraše sagovornicu svojim informatičkim znanjem, odnosno navodnom mogućnošću geolociranja i otkrivanja stvarnog identiteta.

4. Zaključak

Društvene mreže predstavljaju idealan domen za postojeće i potencijalne internet-predatore, koji mogu suptilnim metodama pridobiti poverenje svojih potencijalnih žrtava, koristeći se zloupotrebom poverenja, izostankom podozrenja kod dece, kao i opšteg izostanka informisanosti o potencijalnim opasnostima. U tome im u velikoj meri može pomoći pseudonimno predstavljanje, kao svojevrsan ‘‘paravan’’, za njihove krajnje namere. S druge strane, širenju zloupotrebe dece i maloletnika putem interneta u prilog ide i široka dostupnost elektronskih uređaja koji u isto vreme mogu generisati fotografije i video zapise, a zatim ih objavljivati putem društvenih mreža, uz sveprisutan, među mladima naročito promovisan trend, da se ovako načinjeni sadržaji dele među širokom publikom, često nepoznatom ili nedovoljno poznatom samom korisniku društvenih mreža. U takvom sklopu okolnosti za roditelje postaje nemoguće da kontrolišu sve aspekte komunikacije svoje dece. Štaviše, u današnje vreme u urbanim sredinama gotovo većina učenika prvog razreda osnovne škole dobija na poklon od roditelja mobilni telefon, kojim se deca, nesvesna prisutnih rizika, povezuju na društvene mreže, što potencijalnim zlostavljačima omogućuje lak pristup deci. Posedovanje mobilnog telefona postala je, dakle, stvar koja se podrazumeva, a među decom je stvar prestiža imati što noviji i skuplji model, koji ima bolje performanse. U toj trci u prestižu, roditelji, nažalost, nesvesno decu izlažu još većoj opasnosti, zbog činjenice da im otvaraju u tehničkom smislu sve naprednije mogućnosti da budu zlostavljanja putem društvenih mreža i drugih vidova internet komunikacije.

Brojne opasnosti koje vrebaju na internetu i relativno slaba opšta informisanost, a naročito informisanost mladih, potakli su nas na sprovođenje virtuelnog eksperimenta, čiji je glavni zaključak potvrdio opštu hipotezu da

na internetu postoji zaista veliki broj potencijalnih učinilaca krivičnih dela sa elementima seksualnog zlostavljanja dece ili maloletnika, odnosno njihovog iskorišćavanja u pornografske svrhe. Rezultati istraživanja ukazuju na činjenicu da većinu takvih čine lica starija od 40 godina, što je, naravno, kvantitativna a ne kvalitativna ocena, te ne čini mlađe korisnike interneta potencijalno manje opasnim. Naime, dve brojnije kategorije aktera u eksperimentu su bile mlađi od 18 i stariji od 40 godina, što, uzevši u obzir rezervu ranije iskazanu u tekstu, može biti značajna smernica za operativno postupanje u pogledu otkrivanja ovih dela.

Posmatrajući uporednu statistiku za ove dve starosne kategorije, dolazimo do zaključaka da se internet časkanje uglavnom svodi na seksualno-orijentisane razgovore, s obzirom da je 80% maloletnika, kao i gotovo 90% starijih od 40 godina započela upravo ovakav vid komunikacije. Među ovim kategorijama nalaze se i lica koja su najčešće nudili eksplicitne seksualne sadržaje, maloletnici sa zastupljenošću od oko 1/3, dok su ubedljivo najprisutniji stariji od 40 godina, s učešćem od preko 40%. Manji broj sagovornika tražio je od virtuelne Ane seksualno eksplicitne fotografije (30% maloletnici i oko 40% stariji od 40 godina), ali je zato većina sagovornika produbljivala komunikaciju, ulazeći u ličnije i prisnije oblike, sa namerom dobijanja ličnih podataka ili otvorenim zahtevanjem od Ane. U tim pokušajima otvarao se prostor i za pribavljanje ličnih podataka naših sagovornika, što daje prostor za postupanje organa gonjenja i dalji kriminalistički rad.

Mnogi fenomeni do kojih smo došli ovim istraživanjem, a naročito pojava starijih od 40 godina kao dominantno prisutne kategorije lica koja kontaktiraju sa decom putem interneta u vezi sa zadovoljenjem polnog nagona, zahtevaju dodatne, multidisciplinarnе analize.

Literatura

1. Akdeniz, Y. (2008). Internet Child Pornography and the Law National and International Responses, Ashgate Publishing Limited: Hampshire
2. Child Pornography and Paedophilia: Report Made by the Permanent Subcommittee on Investigations, US Senate, 99th Cong. 2d Sess. 10–12 (1986): Quoted from US Department of Justice, Office of the Attorney General, Project Safe Childhood: Protecting Children from Online Exploitation and Abuse, May 2006, at <http://www.projectsafechildhood.gov/guide.htm>.
3. Durkin, K. (1997). Misuse of the Internet by paedophiles: implications for law enforcement and probation practice, Federal Probation, 61(2).
4. Ferraro, M. M. Casey, E. McGrath, M. (2005). Investigating child exploitation and pornography: the internet, the law and forensic science, Elsevier.

5. Lanning, K. (1992). *Child Molesters: A Behavioral Analysis*, Washington, DC: National Center for Missing and Exploited Children.
6. Lanning, K. (1995). *Child molestation: law enforcement typology*, in R.R. Hazelwood and A.W. Burgess (eds), *Practical Aspects of Rape Investigation*, 2nd edn, Boca Raton, FA: CRC Press.
7. Lanning, K. and Burgess, A.W. (1989). *Child pornography and sex rings*, in D. Zillman and J. Bryant (eds), *Pornography: Research Advances and Policy Considerations*, Hillside, NJ: Lawrence Erlbaum
8. Moore, R. (2005). *Cyber crime: Investigating High-Technology Computer Crime*, Cleveland, Mississippi: Anderson Publishing.

Pravni izvori:

1. Krivični zakonik RS, “Sl. Glasnik RS”, br. 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009 i 121/2012.
2. Zakon o potvrđivanju Konvencije o visokotehnoškom kriminalu ”Sl. Glasnik RS”, br. 19/2009.

Internet izvori:

1. US Senate Committee on the Judiciary Report on the Child Pornography Prevention Act of 1995, 104th Congress Report, Senate 2d Session 104–358, <http://www.childcentre.info/projects/internet/abusiveimage/dbaFile13904.pdf> poslednji put pristupljeno 01.09.2016.god.
2. Royal Commission into the New South Wales hijrjzuhhdhghmm Police Service Final Report Volume IV: The Paedophile Inquiry Commissioner: The Hon Justice JRT Wood, August 1997, ISBN 07313 0916 2 (set), na http://www.premiers.nsw.gov.au/publications/pubs_dload/police_rc/volume4.htm
3. <http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2016/en#/F60-F69> / poslednji put pristupljeno 02.09.2016.
4. <http://circamp.eu/> poslednji put pristupljeno 03.03.2014.
5. <http://www.b4uact.org/science/symp/2011/index.htm>. poslednji put pristupljeno 26.8.2016.
6. <https://ecsmmk358.wordpress.com/2014/11/13/a-citizens-arrest-catching-pedophiles-in-a-social-media-web/> poslednji put pristupljeno 02.09.2016.
7. <http://www.blic.rs/vesti/hronika/ove-godine-uhapseno-35-osoba-zbog-decije-pornografije/4q2g89g>, poslednji put pristupljeno 02.09.2016.

SUMMARY

Using the Internet and the risks to the sexual integrity of minors - experiment ‘Krstarica’

The paper, in the form of a preliminary report, shows the results of a sort of virtual experiment based on real events that followed the fictional introducing of young female person on the server for a chatting called ‘Krstarica’, Belgrade, Serbia. That server allows text communication between users via the IRC (Internet Relay Chatting) protocol. For the purposes of this study we created a virtual character of minor female person, whose nickname suggested age of 12 years (Ana12BG). Using IRC, through the aforementioned server, virtual Ana visited the rooms #teen, #krstarica and #beograd waiting to establish communication by other users, including potential pedophiles. During the 100 hours spent online, she has been 617 times called for communication, among which over 70% have been sexually oriented. A significant number of these users have offered Ana pornographic material (24%) or asked for her pornographic materials (14%). These data, as well as others presented in this paper, suggest that the Internet is a medium that use a large number of persons whose sexual preferences go towards satisfying in contact with children. According to the survey, the majority of them, in addition to juveniles, are persons older than 40 years.

Keywords: *Hi-tech crime, police, electronic evidence, child pornography, pedophilia*